

CESTA K ZAHRADNÍ PLAKETĚ

aneb Vítejte v přírodní zahradě

Cesta k zahradní plaketě aneb Vítejte v přírodní zahradě

Vydal:	Přírodní zahrada z.s., Klášterská 140/II, 377 01 Jindřichův Hradec
Texty:	E. Koppensteiner, A. Zelenková, I. Machátová, M. Petrová, Ch. Wundrak
Z rakouského originálu přeložil:	R. Hradil
Fotografie:	Archiv Přírodní zahrada z.s., Chaloupky o.p.s., M. Schneider, Vecteezy.com
Grafika a sazba:	K. Ille
Vytiskl:	RAIN tiskárna s.r.o., Jindřichův Hradec, www.rain-tiskarna.cz
Vydání:	Druhé, upravené vydání
Rok vydání:	2025
Náklad:	5000 ks

Tisk na recyklovaný papír.

www.prirodnizahrada.eu

© Přírodní zahrada z.s., 2025

ISBN 978-80-909735-0-3 (brožováno)

Tato brožura byla vydána za podpory Evropské unie v rámci Národního plánu obnovy v rámci projektu „Zahrad daření v době klimatické změny“.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

NÁRODNÍ
PLÁN OBNOVY

Ministerstvo životního prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Tento projekt je financován Evropskou unií v rámci Národního plánu obnovy.

Obsah

Vítejte ve světě přírodních zahrad	4	Květnatá louka s planými rostlinami	12
Proč mít přírodní zahradu	5	Květnatý trávník	12
Jaké jsou základní výhody přírodních zahrad?	5	Divoké porosty	13
Cesta k zahradní plaketě	7	Divoký koutek	13
Tři základní kritéria	9	Zvláštní stanoviště	14
Nepoužíváme pesticidy a herbicidy	9	Listnaté stromy a domácí jehličnany	14
Vyhýbáme se umělým hnojivům	10	Domácí a ekologicky cenné květiny	15
Nekupujeme rašelinu	10	Obhospodařování a užitková zahrada	16
Živé prvky přírodní zahrady	11	Kompost	16
Plot z planých keřů	11	Používání k přírodě šetrných materiálů a postupů	17
		Domečky pro zvířecí pomocníky	17
		Využití dešťové vody	18
		Mulčování	18
		Zeleninové záhony a bylinky	19
		Ovocná zahrada a bobulové keře	19
		Smíšená kultura, střídání plodin a zelené hnojení	20
		Něco navíc (nepovinné, ale potěší)	21
		Co je ukázková přírodní zahrada?	22
		Proč mít ukázkovou přírodní zahradu?	22
		Jak probíhá certifikace	24
		Co říkají majitelé certifikovaných zahrad?	25
		Staňte se členem spolku Přírodní zahrada	26
		Každá koruna se počítá	27
		Poradenská centra a partneři	28
		Informace a literatura o přírodním zahradničení	30

VÍTEJTE VE SVĚTĚ PŘÍRODNÍCH ZAHRAD

Přírodní zahrada je místem, kde se dobře žije lidem, živočichům i rostlinám. Na samotě, uprostřed města, u školy nebo ve veřejném prostoru, tam všude je možné vytvořit zdravý a krásný kousek přírody.

Jak takové harmonie dosáhnout? Základem je pěstování bez umělých hnojiv, pesticidů a rašeliny. Tato tři kritéria jsou zásadní, pomáhají totiž vytvářet přirozenou rovnováhu a zároveň chrání neobnovitelná rašeliníště před zničením. Aby byla zahrada opravdu plná života, měla by být různorodá. Proto v té přírodní najdeme rozkvetlý trávník, užitkovou část, květinové záhony, stromy, keře, kompost, divoký koutek nebo prostor pro odpočinek a hry.

Každý prvek vám přinese cenné body při certifikaci, ale hlavně spoustu užitku a radosti pro vás i přírodu.

A proč certifikát přírodní zahrady získat? Plaketa není jen ozdobou na brance, ale také uznáním pro vás, majitele zahrady. Je oceněním za váš ohleduplný přístup, slouží jako inspirace pro ostatní a je důkazem, že zahradničit se dá udržitelně a v souladu s přírodou.

Myšlenka certifikace přírodních zahrad vznikla v Dolním Rakousku, odkud se během let rozšířila napříč Evropou. Do České republiky se hnutí poprvé dostalo v roce 2001, o čtyři roky později se pak nositelem konceptu Natur im Garten stal náš spolek Přírodní zahrada z.s. Nejsme v tom ale sami. Zdravější, živější a bohatší zahrady podporujeme ve spolupráci s regionálními partnery, a hlavně s vámi, majiteli zahrad.

Těšíme se, že se jedním z nich stanete i vy.

PROČ MÍT PŘÍRODNÍ ZAHRADU

Jen málo ovlivníme, co se děje na opačném konci světa nebo jak se zachází s okolní krajinou. Svůj kousek ráje si ale můžeme vytvořit u sebe doma. Pokud budeme na zahradě používat přírodě blízké postupy, bohatě se nám odmění. Čistou sklízíme bez chemikálií. Krásou zdravých rostlin, které čerpají z živé půdy. Nebo radostí, že to jde dělat udržitelně. Snadno a pohodlně změníme to, co změnit můžeme.

Přírodní zahrady ale nemusí být jen ty soukromé. Po celé republice najdeme celou řadu školních přírodních zahrad, další pak ve firemních areálech nebo obcích. Nejde totiž o místo, ale způsob, jak s ním zacházíme.

Jaké jsou základní výhody přírodních zahrad?

- Tam, kde jsme nejvíce, vytváříme čisté prostředí bez zbytků umělých hnojiv a postřiků. I když se naše zahrada může zdát kapkou v moři, každý kousek ohleduplný k přírodě se počítá. Protože mnoho malých věcí dokáže mít velký efekt.
- Přírodní zahradničení ukazuje jinou cestu a vytváří podnětný prostor pro děti a rodinu. Společně se můžete radovat z květů, výpěstků, živočichů. A to není zrovna málo.
- Sklízet můžete bez obav z reziduí postřiků a počítání ochranných lhůt. Klidně voňavou jahodu rovnou ze záhonu do pusy.
- Přírodní zahrady pomáhají druhové rozmanitosti (biodiverzitě) a ta zase pomáhá jim. Vyvážený ekosystém přírodní zahrady předchází přemnožení škůdců a šíření chorob. Jistě, vyskytnou se, ale většinou ne s ničivými následky.

PROČ MÍT PŘÍRODNÍ ZAHRADU

- Když se prvky přírodní zahrady propojí s ohleduplnou péčí, vznikne prostor, který lépe odolává dlouhodobému suchu a dalším projevům klimatické změny.
- Ohleduplné zahradničení má pozitivní vliv i na duši a prožívání. Péče o rostliny přestává být bojem proti všemu, místo toho přichází pohoda a rovnováha. Prostě více radosti a méně stresu.
- Přírodně zahradničit se dá samozřejmě i bez certifikace. Pokud ale plaketu získáte a umístíte ji na branku zahrady, můžete tím inspirovat ostatní. Certifikace je tedy skvělou cestou, jak šířit myšlenku přírodního zahradničení i mezi lidmi, s nimiž běžně nepřijdeme do kontaktu.

*„Zahrada je umění,
kde malířem je příroda a paletou křetiny.“*

Gertrude Jekyll
slavná zahradní architektka

CESTA K ZAHRADNÍ PLAKETĚ

Kritéria pro získání plakety slouží také jako návod, jak zahradu proměnit v osobní ráj. Ukazují, jak důležité, jednoduché a zároveň prospěšné je dát prostor přírodě. Kdo získá certifikaci přírodní zahrady, může být na svou zahradu i na sebe opravdu pyšný.

Doporučená cesta k plaketi je postupná: zahrada nejprve získá „malého ježeka“ (tedy certifikát přírodní zahrady) a s odstupem pak, pokud si to majitelé přejí, certifikát ukázkové přírodní zahrady (velký ježek). Je to klidnější a pohodovější způsob, základní certifikace na majitele totiž neklade takové nároky.

Zatímco „malý ježek“ vyžaduje splnění tří základních kritérií a získání potřebných bodů za doplňkové parametry, ten velký navíc chce, aby majitelé své zahrady alespoň občas otevřeli a dokázali myšlenku přírodního pěstování sdílet s ostatními. A k tomu se někdy čas k dobru hodí.

Otestujte svou zahradu. Je už teď přírodní?

Základní podmínkou je splnit tato tři kritéria. A to bez výjimky.

**NEPOUŽÍVAT
PESTICIDY**

**NEPOUŽÍVAT
UMĚLÁ
HNOJIVA**

**NEPOUŽÍVAT
RAŠELINU**

Teď se podíváme na živé prvky zahrady. Pokud splňuje kritérium naplno, započítejte si dva body. Když částečně, dejte jeden. V této části potřebujete získat minimálně 7 ☺ ze 16.

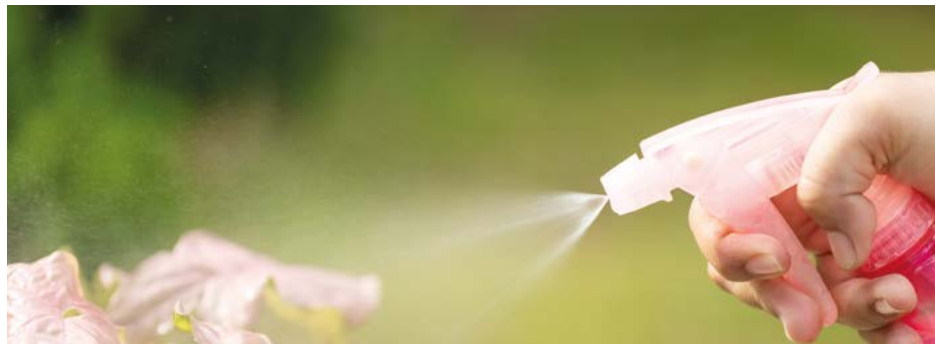
☺☺ plané keře / živý plot z planých keřů	☺☺ divoký koutek
☺☺ květnatá louka s planými rostlinami / přirozená louka	☺☺ mimořádná stanoviště (vlhká nebo suchá)
☺☺ květnatý trávník / přírodní trávník s planými bylinami	☺☺ listnaté stromy a domácí jehličnany
☺☺ ponechání divokých porostů	☺☺ domácí / ekologicky cenné květiny a kvetoucí trvalky

Důležitý je také způsob péče o zahradu a její užitková část. Pro zdárnou certifikaci potřebujete alespoň 5 ☺ ze 16.

☺☺ kompost / domácí kompostování (vermikompostér, bokashi)	☺☺ mulčování
☺☺ užívání k přírodě šetrných materiálů a postupů	☺☺ zeleninové záhony a bylinky
☺☺ „domečky“ pro zvířecí pomocníky	☺☺ ovocná zahrada a bobulové keře
☺☺ využití dešťové vody	☺☺ smíšená kultura / střídání plodin / zelené hnojení

Něco navíc (nepovinné, ale potěší)

☺ zpevněné plochy a cesty propouštějí vodu	☺ zahrada je téměř bez plastů
☺ nevytvářet světelný smog	☺ péče o zahradu je přátelská k živočichům

TŘI ZÁKLADNÍ KRITÉRIA

3 Základem přírodní zahrady jsou tyto principy.

Nepoužíváme pesticidy a herbicidy

Uměle vytvořené radikální chemikálie dokáží bojovat proti škůdcům nebo plevelům. Problém ale je, co po nich zůstává. Zabíjejí i další rostliny a živočichy. Ukládají se v půdě. Kontaminují spodní vody. A proto je v přírodním zahradničení nepoužíváme.

To ale neznamená, že jsme bezbranní. Když promyšleně vybíráme odolné odrůdy rostlin, posilujeme jejich zdraví péčí o půdu a podporujeme na zahradě zvířecí pomocníky, není nutné používat pesticidy.

A pokud už zasáhnout chceme nebo musíme, volíme přírodní prostředky nebo přípravky schválené pro ekologické zemědělství. Vždy je cesta, jen chtít.

Vyhýbáme se umělým hnojivům

V přírodním zahradničení neděláme zkratky. Nepoužíváme umělá hnojiva, ale průběžně pečujeme o půdu, aby byla plná života a živiny se k našim rostlinám dostávaly, jak příroda zamýšlela. Proto kompostujeme, používáme zákvasy nebo jíchý, mulčujeme nebo vyséváme zelené hnojení. Díky takové péči zahrada funguje jako vyvážený ekosystém, kde se rostliny i půdní organismy navzájem podporují a kde půda dokáže dobře zadržovat vodu. Rostliny jsou pak silnější a lépe odolávají výkyvům počasí, nemocem i škůdcům. Zároveň tím chráníme i okolní přírodu.

Nekupujeme rašelinu

Na používání rašeliny není zdánlivě nic špatného, vždyť je to skvělý, čistě přírodní materiál. Jenomže při její těžbě dochází k nenávratnému poškození lokalit, které se už do původní podoby jen tak neobnoví. Rašeliniště mimořádně efektivně vážou CO_2 . Při jejich poškození se ale uhlík uvolňuje a přispívá ke klimatické změně. Substráty a další produkty s obsahem rašeliny navíc často procházejí chemickými úpravami a urazí mnohdy i tisíce kilometrů, než se dostanou na zahradu. To ještě více prohlubuje negativní ekologickou stopu. Nemusíte mít obavy, co si bez ní počnete. V našich materiálech vám poradíme, čím tuto vzácnou složku nahradit.

ŽIVÉ PRVKY PŘÍRODNÍ ZAHRADY

Seznamte se s živými prvky přírodní zahrady a zjistěte, proč jsou pro naše zahrady důležité. Každý z nich je kouskem mozaiky, který pomáhá k bohatšímu životu kolem nás. Že je jich hodně? Ano, protože každá zahrada je jiná. Ale nebojte se, aby byla certifikace úspěšná, nemusí vaše zahrada zahrnovat všechno. V této části stačí získat 7 bodů. Jeden bod získáte za částečné splnění kritéria, dva pak za jeho úplné splnění.

Plot z planých keřů

Živý plot z původních druhů keřů vnese do zahrady květy, plody a pestré podzimní barvy. Důležitý je také pro hmyz, ptáky i savce, kterým dává úkryt a potravu.

☺ Živé ploty nebo skupiny keřů se skládají z jednoho nebo dvou různých domácích, regionálně typických nebo ekologicky cenných druhů. U malých zahrad se započítávají i solitérní keře.

☺☺ Živý plot nebo skupiny keřů se skládají minimálně ze tří různých domácích, regionálně typických druhů. Mohou je doplňovat i ekologicky cenné dřeviny, a to tak, aby byly obě skupiny v rovnováze.

Květnatá louka s planými rostlinami

Na lučních rostlinách závisí život mnoha druhů hmyzu, a tak jsou cenné i malé plochy. Útočiště v nich najde celá řada užitečných živočichů, kteří na oplátku podporují celkovou rovnováhu na zahradě.

☺ Louka je na velmi malých plochách, případně se objevují ostrůvky louky v trávníku.

☺☺ Zahrada má květnaté nebo přirozené louky s planými rostlinami, které se sekají nanejvýš dvakrát ročně.

Květnatý trávník

Nechte trávník rozkvést! Radost udělá nejen vám pestrými barvami, ale i hmyzu, který v něm najde vítanou obživu.

☺ V trávníku se vyskytují dvouděložné byliny jen ojediněle (např. smetanka nebo sedmikráska).

☺☺ Přírodní trávník tvoří směs trav a nejméně pět bylin, jako jsou smetanka, sedmikráska, řebříček, zběhovec, popenec, černohlávek, jitrocel, jetel atd.

Divoké porosty

Z nejednoho „plevele“ podél plotu se při bližším pohledu vyklubou léčivá bylina nebo atraktivní a jedlá planá rostlina. Tyto druhy zvyšují rozmanitost, chrání půdu a lákají mnoho zvířecích pomocníků.

☺ Živý plot lemují plané květiny, případně se plané rostliny v malé míře objevují na záhonech nebo ve spárách dlažby.

☺☺ V květinových záhonech a pod živými ploty jsou rostliny, které pokrývají půdu, např. kokoška pastuší tobolka, violka, rozrazil a podobně. Ve spárách dlažby se objevují plané rostliny.

Divoký koutek

Pokud ponecháme v zahradě kout (téměř) bez zásahů, vytvoříme tak skvělé místo pro živočichy. Ti se pak na oplátku zapojí do vytváření přirozené rovnováhy.

☺ Zahrada má jen plochy, které kvůli své velikosti, poloze nebo péči nejsou pro divoký koutek optimální. Zásah zde má probíhat maximálně jednou ročně.

☺☺ Divoký koutek se nachází na klidném místě a uklízí se jen jednou za rok (pokud vůbec), a to pozdě na jaře.

Zvláštní stanoviště

Čím jsou tak zvláštní? Nabízejí totiž živočichům ne úplně běžná místa k životu. Patří mezi ně třeba suché kamenné zídky, zelené střechy nebo jezírka.

☺ Na zahradě je mokřadní biotop, který ale kvůli své malé ploše, hloubce, chybějící podvodní vegetaci nebo příliš intenzivní péči ztěžuje usídlení živočichů. Případně jsou zde chudá suchá stanoviště s řídkým porostem (např. písčné duny pro samotářské včely) nebo kamenné zídky zděné s použitím cementu, který nedovoluje intenzivnější prorůstání rostlinami.

☺☺ Zahradní jezírka a jezírka ke koupání mají náležitou velikost a jsou osázená rostlinami. Případně na zahradě najdeme suché kamenné zídky bez malty nebo zelenou střechu.

Listnaté stromy a domácí jehličnany

V horkém létě dávají listnaté stromy chladivý stín, v temných zimních měsících zase propouštějí světlo. A obzvlášť ty původní slouží jako vyhledávaný zdroj potravy, přibytěk i místo k zahnízdění.

☺ Na zahradě je jeden původní listnatý strom nebo jehličnan vhodný pro dané místo.

☺☺ Na zahradě je více domácích a regionálně typických listnatých nebo jehličnatých stromů. Své místo zde mají i velké ovocné stromy, neřezané na výnos. U velmi malých zahrad je mohou nahradit popínavé rostliny.

Domácí a ekologicky cenné květiny

Trvalky nebo letničky zdobí zahradu po celý rok. V otevřených, a tak i dobře přístupných květech najde hmyz snadno nektar, semena se zase stanou potravou pro ptáky. A pokud suché rostliny ponecháme až do jara, vytvoříme zimní „hotýlky“ pro zvířecí pomocníky.

☺ Na zahradě je mezi 5 a 9 různými druhy domácích nebo ekologicky cenných květin s jednoduchým květem.

☺☺ Na zahradě je více než 9 druhů domácích nebo ekologicky cenných jednoletých nebo víceletých rostlin v neplnokvěté formě.

„Pěstovat zahradu znamená věřit v zítřek.“

Audrey Hepburn

OBHOSPODAŘOVÁNÍ A UŽITKOVÁ ZAHRADA

V této části je potřeba získat alespoň 5 ☺. Záleží totiž nejen na tom, co v zahradě máme a pěstujeme, ale i jak se o ni staráme.

„V přírodě není nic zbytečné.“

Aristotelés

Kompost

V kompostu se materiál ze stříhání živých plotů, posekaná tráva nebo vytrhané plevy mění v dokonalé hnojivo. Svými mimořádnými vlastnostmi nám toto „černé zlato“ pomáhá ke zdravé a živé půdě. Na pomoc si můžete přibrat i vermikompostér nebo bokashi.

☺ Rostlinný odpad se sice ukládá na jednom místě v zahradě, kompostování však neprobíhá zcela správně a kompost se po dozrání nepoužívá. V malých zahradách pomůže i vermikompostér nebo bokashi.

☺☺ Na zahradě je hromada kompostu. Zralý kompost se používá ke zlepšování půdy.

Používání k přírodě šetrných materiálů a postupů

K tvorbě plotů, cestiček nebo teras nejraději používáme místní kámen nebo neošetřené dřevo z lokálních druhů, které odolávají povětrnostním vlivům. Materiál zbytečně nevyhazujeme, a tak pokud neobsahuje škodlivé látky, slouží dál. Myslíme také na průchody v plotu pro ježky i povrchy propouštějící vodu.

☺ Na zahradě se používá jeden z následujících materiálů šetrných k přírodě: regionálně typické kameny, neošetřené dřevo nebo recyklovaný materiál bez škodlivých látek. Objevují se průlezy pro ježky v zídkách nebo betonových základech, které obklopují zahradu. Dlažba propouští vodu.

☺☺ Použity jsou dva nebo více z výše uvedených materiálů a postupů.

Domečky pro zvířecí pomocníky

Zvířata pomáhají udržovat naši zahradu zdravou. Hmyz, ptáci, žáby nebo rejsci od nás na oplátku uvítají místa, kde mohou bezpečně žít. Je jen na našem rozhodnutí, jestli jim úkryty vyrobíme, nebo na zahradě necháme trouchnivějící dřevo, hromady větví, listů a další podobně lákavé skrýše.

☺ Úkryty pro živočichy jsou v zahradě jen krátce a přechodné před dalším použitím. Může se například jednat o palivové dřevo, hromady materiálu ze stříhání keřů nebo kamení.

☺☺ Zahrada má přirozené úkryty nebo zhotovené domečky pro užitečné živočichy (např. pro včely samotářky, ježky, čmeláky, ptáky, netopýry a podobně). Hromady odpadu ze stříhání živých plotů, dříví, kamení nebo trouchnivý strom jsou tu trvale.

Využití dešťové vody

Pokud se v okrasné zahradě držíme pravidla „správná rostlina na správné místo“, ušetříme si spoustu zalévání. A pro žíznivé rostliny v užitkové části sbíráme dešťovku. My lidé sami sobě snížíme výdaje za pitnou vodu a rostliny se budou z vlažné, měkké vody obzvlášť radovat.

☺ Dešťová voda se používá jen pro část zahrady (buď užitkovou, nebo okrasnou).

☺☺ Dešťová voda se používá pro celou zahradu.

Mulčování

Na mulčování můžeme používat třeba zavadlou posekanou trávu, vytrhané plevely, listí nebo slámu. V trvalkových záhonech se osvědčil i štěrkový mulč. A nezapomeňte, pod mulčovacím materiálem nesmí být žádná umělohmotná textilie nebo fólie.

☺ Mulčuje se jen část zahrady.

☺☺ V celé zahradě se mulčuje vhodnými materiály.

Zeleninové záhony a bylinky

Nemůže být nic čerstvějšího a zdravějšího než úroda z vlastní zahrady. A ta chutí! Pěstování vlastního jídla navíc přispívá k ochraně klimatu: cesta ze zahrady přímo do hrnce je přece ta nejkratší.

☺ Pěstuje se pár kusů zeleniny (třeba několik keřků rajčat před stěnou domu) nebo bylinky (levandule nebo šalvěj na suchém záhonku).

☺☺ Na zahradě je zeleninová nebo bylinková zahrada.

Ovocná zahrada a bobulové keře

Když na jaře vykvetou ovocné stromy a bobulové keře, nabídnou nejen potravu hmyzu, ale také nalákají celou řadu zvířecích pomocníků. A nás lidi pak úroda svádí ke zdravému mlsání.

☺ Na zahradě je jeden ovocný strom nebo méně než tři bobulové keře.

☺☺ Na zahradě jsou dva nebo více ovocných stromů nebo tři a více bobulových keřů.

Smíšená kultura, střídání plodin a zelené hnojení

Zdraví rostlin a půdní život můžeme podporovat také smíšenou kulturou, střídáním plodin a zeleným hnojením. Co si pod tím představit? Ve smíšené kultuře si rostliny prospívají, například cibule a mrkev si vzájemně odpuzují pochylnatku a květilku. Pomocí kvetoucích rostlin zase přilákáme zvířecí pomocníky, třeba zlatoočky, jejichž larvy se živí mšicemi. Střídání plodin zaručuje, že rostliny mají tolik živin, kolik potřebují. A zelené hnojení dostává půdu opět do kondice.

☺ Majitelé používají jednu z těchto technik.

☺☺ O zahradu se pečuje prostřednictvím dvou nebo všech tří postupů.

„To, co vytvořila příroda, je vždycky lepší než to, co bylo vytvořeno uměle.“

Marcus Tullius Cicero
římský filozof a státník 106–43 př. n. l.

NĚCO NAVÍC (NEPOVINNÉ, ALE POTĚŠÍ)

☺ Zpevněné plochy a cesty propouštějí vodu

Vsakování dešťové vody je totiž stejně důležité jako její zachytávání do nádob.

☺ Nevytvářet světelný smog

Rádi si večer posedíme na zahradě, ale nezapomínejme při odchodu zhasnout. Světlo totiž může mást noční živočichy.

☺ Zahrada je téměř bez plastů

Plastové výrobky mají nesporné výhody, pod slunečním zářením ale dlouho nevydrží. Zvažte tedy využití trvanlivějších materiálů, jako jsou třeba kámen nebo kov.

☺ Péče o zahradu je přátelská k živočichům

Při péči o přírodní zahradu ideálně nepoužíváme křovinořez, motorové sekačky, foukače listů nebo robotické sekačky.

CO JE UKÁZKOVÁ PŘÍRODNÍ ZAHRADA?

Ukázková přírodní zahrada (UPZ) je místem, kde se ohleduplný přístup k zahradničení potkává s krásou a odborností. Majitelé takto certifikovaných zahrad nejen splňují podmínky pro udělení plakety, ale zároveň své zahrady otevírají veřejnosti. S lidmi pak sdílejí své zkušenosti, pořádají nejrůznější akce, a někteří je dokonce propojují se svým podnikáním.

Každá ukázková přírodní zahrada je něčím jedinečná, vyniká nad běžnými zahradami třeba nápaditým uspořádáním, tematickým zaměřením, zpracováním zahradních produktů, turistickou atraktivitou apod. Její majitelé usilují o to, aby zahrnovala co nejvíc prvků přírodní zahrady a aby pracovala s uzavřenými koloběhy. Jde o vzrostlé a zapojené zahrady, které inspirují a těší na pohled.

Proč mít ukázkovou přírodní zahradu?

Certifikace ukázkové přírodní zahrady je nejvyšším oceněním úsilí majitelů a jejich snahy vytvářet krásné a pro přírodu užitečné prostředí. Své výhody ale takové zahrady mají i pro své majitele.

- Takto výjimečné zahrady jsou zařazeny do přehledu na stránkách spolku Přírodní zahrada. Dostává se jim díky tomu zvýšené pozornosti.
- Jelikož jsou zahrady podle možností a přání majitelů otevřené veřejnosti, stávají se cílem výletů. Majitelé nejčastěji nabízejí komentované prohlídky nebo organizují vlastní akce. Často se také zapojují do Víkendu otevřených zahrad, akce s mimořádně rostoucí popularitou.
- Ukázkové přírodní zahrady bývají také zařazeny do programu nejrůznějších zájezdů, což představuje dodatečný zdroj příjmu i příležitost k podnětným setkáním.

- Spokojení návštěvníci akcí pomáhají šířit jméno zahrady a dělají jí reklamu.
- Podle uvážení mohou majitelé vybírat vstupné, pořádat akce nebo propojovat zahradní aktivity se svým podnikáním. Fantazii se meze nekladou.
- Certifikace otevírá dveře ke spolupráci s nejrůznějšími spolky, školami a nadacemi.
- Plaketa je signálem, že se na zahradě hospodaří ohleduplně a bez umělých chemických prostředků. Produkty prodávané ze dvora jsou pak vyhledávanější.
- Majitelé ukázkových přírodních zahrad mezi sebou sdílejí zkušenosti, navzájem se podporují a sdílejí know-how. Často vznikají cenná přátelství.
- Spolek Přírodní zahrada podporuje majitele zahrad nejen informacemi zveřejněnými na webových stránkách a Facebooku, ale i prostřednictvím tištěných materiálů.

*„Zahrada je nejlepším učitelem přírody.
Ukazuje nám řád i rozmanitost života.“*

Carl von Linné
švédský přírodovědec

JAK PROBÍHÁ CERTIFIKACE

Zaujala vás možnost získat plaketu přírodní zahrady? To nás opravdu moc těší! Takové rozhodnutí ukazuje, že vám záleží na přírodě, zdravém prostředí a ohleduplné péči o zahradu. Prvním krokem je vyplnit online přihlášku do sítě přírodních zahrad, kterou najdete na webu www.prirodnizahrada.eu. Během několika dnů se ozve a společně domluvíme termín certifikační návštěvy.

V den certifikace k vám dorazí náš poradce. Společně projdete celou zahradu, podíváte se na její zákoutí a prodiskutujete, jak naplňuje jednotlivá kritéria přírodního zahradničení. Naši poradci jsou zkušení a vyškolení tak, aby vám přímo na místě nabídli

i praktické rady a tipy, jak ještě více podpořit rozmanitost života na zahradě.

Na výsledek není třeba čekat — pokud vaše zahrada splňuje všechna potřebná kritéria, dostanete ihned certifikát a také samotnou plaketu. Tu můžete s hrdostí umístit na dobře viditelné místo, třeba na vrátka nebo plot, aby inspirovala i vaše sousedy a kolemjdoucí.

Plaketa vám zůstává po celou dobu, kdy bude vaše zahrada splňovat stanovené podmínky. Certifikací ale spolupráce nekončí. Zůstaneme s vámi v kontaktu, budeme vás informovat o novinkách ze světa přírodních zahrad a váš certifikátor vám bude kdykoli k dispozici, pokud budete potřebovat radu nebo inspiraci.

CO ŘÍKAJÍ MAJITELÉ CERTIFIKOVANÝCH ZAHRAD?

„O zahradu pečujeme v souladu s přírodou a ona nám to oplácí krásou, úrodou a všudypřítomným životem. Certifikace k nám přivádí zájezdy, pořádáme akce a s návštěvníky sdílíme principy přírodního zahradničení.“

Alena Zelenková
Prvorepubliková zahrada, Janovice nad Úhlavou

„Jsem zahradní designérka a certifikace je moje vizitka. Když pozvu klienty mezi rozkvetlé záhony, hned vidí, co jim přírodní zahrada i moje práce mohou nabídnout.“

Eva Beránková
Ukázková přírodní zahrada Kornatice

„Naše zahrada byla první ukázkovou přírodní zahradou v Plzeňském kraji a od té doby inspirovala spoustu dalších. S majiteli zahrad se setkáváme a vznikla i krásná přátelství. Certifikát zároveň potvrzuje kvalitu bylin v mých produktech.“

Věra Dvořáková
Zahrada u malíře, Myslovice

„Zahrada nás učí, jak žít v souladu s přírodou. Její síla se prolíná vším, co dělám, od kosmetiky až po tvorbu šperků. Certifikací chci lidem ukázat, že zahrada je život sám i nekonečná inspirace, jak žít a tvořit.“

Tereza Vágnerová
Zahrada Na Roubence, Tymákov

STAŇTE SE ČLEMEM SPOLKU PŘÍRODNÍ ZAHRAHA

Pokud je vám myšlenka přírodních zahrad blízká a chcete ji podpořit, staňte se členem našeho spolku. Rádi mezi sebou přivítáme majitele zahrad, firmy i organizace, které chtějí společně s námi rozvíjet dobrou věc.

Proč se k nám přidat?

- Získáte možnost zapojit se do našich aktivit. Není to ale podmínkou, vítáni jsou i podporovatelé, kteří raději zůstávají mimo hlavní dění.
- Některé akce organizujeme výhradně pro členy, u dalších někdy nabízíme přednostní právo přihlásit se mezi účastníky.

- Přidat se můžete k setkáním spolku a valným hromadám.
- Získáte šanci s ostatními členy spolku sdílet informace o vaší činnosti, kurzech a aktivitách.
- S námi se dokážete výrazněji zasadit o proměnu přírody a krajiny jako celku.
- Pravidelně vás budeme informovat o novinkách, plánech, úspěších a třeba i nezdarech. Abyste byli v obraze a věděli, kam naše práce směřuje.
- Navážete spolupráci a možná i přátelství s podobně nastavenými lidmi. A to nejen v Česku, ale díky nadnárodnímu charakteru hnutí i v zahraničí.
- Členstvím podpoříte organizaci, která se dlouhodobě zasazuje o správnou věc — zdravější budoucnost a ohleduplnost k přírodě.

KAŽDÁ KORUNA SE POČÍTÁ

Líbí se vám naše práce? Chcete, aby přírodní zahrady v České republice víc „šlapaly“? Pomozte nám!

Přírodní zahradničení v České republice podporujeme už od roku 2001. Během této doby jsme odvedli kus práce, která je vidět všude okolo. Stojí za námi solidní členská základna, vydáváme spousty osvětových materiálů, pořádáme semináře, workshopy, přednášky a skvělé zahradní zájezdy, pracujeme s dětmi, školami, s veřejností, s obcemi i s médii.

Abychom to mohli dělat dál a ještě úspěšněji, budeme rádi, pokud nás podpoříte i finančním darem. Na částce nezáleží, každá

koruna nás všechny posune blíž k zahradám plným souladu a života. Vystavit potvrzení o daru pro jednotlivce nebo firmy není žádný problém.

Svůj finanční příspěvek můžete poslat i prostřednictvím QR platby. Moc děkujeme!

QR platba — 200 Kč

QR platba — 500 Kč

QR platba — 1 000 Kč

PORADENSKÁ CENTRA A PARTNEŘI

V každém kraji umíme poradit, jak na přírodní zahradničení. Naše partnerské organizace pro vás zajistí poradenství, certifikaci, přednášky i semináře.

Hlavní koordinátor hnutí přírodních zahrad pro ČR
a koordinátor certifikací pro Jihočeský a Karlovarský kraj

Přírodní zahrada z.s.

Ing. Martina Petrová
Klásterská 140/II, 377 01 Jindřichův Hradec
721 480 183
info@prirodnizahrada.eu
www.prirodnizahrada.eu

Poradenství pro Jihomoravský, Zlínský, Olomoucký
a Moravskoslezský kraj

ČSOP Veronica, Dům ochránců přírody

Panská 9, 602 00 Brno
542 422 750
veronica@veronica.cz
www.veronica.cz

Poradenství a certifikace školních zahrad v Jihomoravském, Olomouckém a Moravskoslezském kraji
Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, příspěvková organizace

Alena Uhříčková
 Lipová 20, 602 00 Brno
 602 644 536
 alena.uhrickova@lipka.cz
 www.lipka.cz

Poradenství a certifikace pro Kraj Vysočina
Chaloupky o.p.s. a lesní mateřská škola

Iveta Machátová
 Široká 378, 588 32 Brtnice
 731 440 922
 iveta.machatova@chaloupky.cz
 www.chaloupky.cz

Poradenství a certifikace pro Plzeňský kraj
Barevná krajina, z. s.

Věra Dvořáková
 Myslovice 16, 339 01 Klatovy
 604 859 186
 vevaro@seznam.cz
 barevnakrajina.webnode.cz

Poradenství a certifikace pro Prahu a Středočeský kraj

MAS Dolnobřežansko o.p.s.

Hana Barboříková
 Pražská 636, 252 41 Dolní Břežany
 603 402 742
 barborikova@mas-dolnobrezansko.cz
 www.mas-dolnobrezansko.cz

Poradenství a certifikace pro Ústecký, Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj

Středisko ekologické výchovy SEVER, o.p.s.

Šárka Škodová
 Horská 175, 542 26 Horní Maršov
 739 203 208
 sarka.skodova@ekologickavychova.cz
 www.sever.ekologickavychova.cz

Poradenství k tématu přírodního zahradničení na Slovensku

Centrum environmentálnych aktivít — CEA

Richard Medaľ
 Mierové námestie 29, 911 01 Trenčín
 +421 32 6400 400, +421 908 771 443
 prirodnazahrada@gmail.com
 www.cea.sk

INFORMACE A LITERATURA O PŘÍRODNÍM ZAHRADNIČENÍ

Jak na sucho v zahradě?

Publikace plná tipů, jak předcházet suchu na zahradě. Zaměřuje se nejen na správné zalévání, ale hlavně na způsoby, jak vodu v zahradě účinně zadržet.

Moje přírodní zahrada

Tato výpravná publikace vás provede principy přírodního zahradničení. Na 232 stranách najdete přehledně utříděné informace, které doplňují inspirativní fotografie a praktické nákresy. Začátečníkům představí základní principy a postupy, jak založit a udržovat přírodní zahradu, odborné veřejnosti pak nabídne méně známá fakta. Pro snadnou orientaci v sortimentu je součástí i rejstřík českých, latinských a slovenských názvů.

PŘÍRODNÍ ZAHRADA

Začínáme s přírodní zahradou

Začínáme s přírodní zahradou

Brožura je vhodná pro úplné začátečníky v přírodním zahradničení. Ti z ní načerpají spoustu inspirace, jak postupně vybudovat malý ráj pro rostliny, živočichy i sebe.

Publikace poradí, jak zahradu rozvrhnout a na co si dát pozor při samotné realizaci. Představí také ideální rostliny a přírodní péči o ně.

Vše přehledně a jasně s důrazem na praktické využití.

Uvedené knihy a brožury koupíte v e-shopu spolku Přírodní zahrada nebo u jeho partnerů.

Další informace a publikace ke stažení

Všechny potřebné informace k certifikaci zahrad a přírodnímu zahradničení najdete na webu www.prirodnizahrada.eu.

Na stejném místě je k dispozici i celá řada užitečných materiálů ke stažení.

Publikace ke stažení

Všechny brožury se nepůjčují více než 600 Kč. Můžete je koupit za 10 Kč. Pokud chcete, můžete je také koupit za 10 Kč. Pokud chcete, můžete je také koupit za 10 Kč.

[Mýty v přírodní zahradě](#)

Všechny brožury se nepůjčují více než 600 Kč. Můžete je koupit za 10 Kč. Pokud chcete, můžete je také koupit za 10 Kč. Pokud chcete, můžete je také koupit za 10 Kč.

[Píže ekologické ochrany](#)

Všechny brožury se nepůjčují více než 600 Kč. Můžete je koupit za 10 Kč. Pokud chcete, můžete je také koupit za 10 Kč. Pokud chcete, můžete je také koupit za 10 Kč.

[Mavenci zahradní police](#)

Všechny brožury se nepůjčují více než 600 Kč. Můžete je koupit za 10 Kč. Pokud chcete, můžete je také koupit za 10 Kč. Pokud chcete, můžete je také koupit za 10 Kč.

[Ukrajské přírodní zahrady v letních časech](#)

Všechny brožury se nepůjčují více než 600 Kč. Můžete je koupit za 10 Kč. Pokud chcete, můžete je také koupit za 10 Kč. Pokud chcete, můžete je také koupit za 10 Kč.

[Ukrajské přírodní zahrady v letních časech](#)

Všechny brožury se nepůjčují více než 600 Kč. Můžete je koupit za 10 Kč. Pokud chcete, můžete je také koupit za 10 Kč. Pokud chcete, můžete je také koupit za 10 Kč.

[Jak na suchu v zahradě](#)

Co všechno patří mezi aktivity spolku Přírodní zahrada?

- Budujeme síť přírodních a ukázkových přírodních zahrad. Šíříme tak myšlenku udržitelného zahradničení napříč celou republikou.
- Certifikujeme zahrady a udělujeme zahradní plakety — jednotlivcům, firmám i obcím.
- Poskytujeme poradenství pro všechny zájemce o přírodní zahrady.
- Podporujeme rozvoj zahradní turistiky, abyste měli kam vyrazit za inspirací.
- Provozujeme web o přírodním zahradničení www.prirodnizahrada.eu. Na něm najdete nejnovější informace i tematické publikace.
- Vydáváme brožury a knihy o přírodním zahradničení.
- Pořádáme vzdělávací a informační akce pro jednotlivce i organizace a zapojujeme se do aktivit, kde si lidé vyměňují zkušenosti s přírodním zahradničením.
- Organizujeme exkurze po přírodních zahradách v České republice i zahraničí.
- Vytváříme síť zkušených poradců, spolupracujících organizací a dobrovolníků. Společně pak rozvíjíme přírodní zahradničení v Česku.
- Podporujeme obce a města v přírodě blízké péči o veřejnou zeleň a pomáháme k získání plakety Obec Přírodní zahrada.

**Děkujeme, že společně s námi šíříte myšlenku přírodního zahradničení,
a přejeme hodně radosti!**

ISBN 978-80-909735-0-3

9 788090 973503

Chcete nás podpořit? Přidejte se k nám! Můžete pro svou zahradu získat plaketu, stát se členem našeho spolku, zakoupit některou z publikací nebo věnovat finanční dar prostřednictvím QR kódu.